Miljørettet helsevern i skoler og barnehager

07.03.2022

VOSS
bygd for sterke opplevingar

Folkehelseloven pålegger kommunene å føre tilsyn med de faktorer i miljøet som kan påvirke helsen

Kapittel 3. Miljørettet helsevern

§ 8. ***Virkeområde og forskrifter***

Miljørettet helsevern omfatter de faktorer i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Disse omfatter blant annet biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale miljøfaktorer.

Departementet kan innenfor formålene etter § 1, gi forskrifter om miljørettet helsevern, herunder bestemmelser om innemiljø, luftkvalitet, vann og vannforsyning, støy, omgivelseshygiene, forebygging av ulykker og skader mv. Det kan også gis forskrifter om plikt til å ha internkontrollsystemer og til å føre internkontroll for å sikre at krav fastsatt i eller i medhold av dette kapittel overholdes.

§ 9. ***Kommunens oppgaver og delegering av myndighet***

Kommunen skal føre tilsyn med de faktorer og forhold i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen, jf. § 8. Ansvar og oppgaver innen miljørettet helsevern som i denne lov er lagt til kommunen, kan i tillegg til å delegeres etter bestemmelsene i kommuneloven delegeres til et interkommunalt selskap.

Kommunens tilsyn med virksomhet og eiendom etter første ledd skal dokumenteres særskilt, også uavhengighet og likebehandling i tilsynet.

Kommunens myndighet kan utøves av kommunelegen dersom dette på grunn av tidsnød er nødvendig for at kommunens oppgaver etter dette kapittel skal kunne utføres.

0 Endret ved lov 19 juni 2020 nr. 89 (ikr. 1 jan 2021 iflg. res. 25 sep 2020 nr. 1825).

VOSS
bygd for sterke opplevingar

Forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager er knyttet til folkehelseloven

Kapittel I. Innledende bestemmelser

§ 1. ***Formål***

Forskriftens formål er å bidra til at miljøet i barnehager, skoler og andre virksomheter som nevnt i § 2 fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygger sykdom og skade.

Skoler og barnehager skal søke – og heradet skal føre tilsyn

§ 6. ***Krav om godkjenning***

Virksomheter som omfattes av forskriften, jf. § 2, skal være godkjent av kommunen.

Godkjenning etter denne forskrift fritar ikke for bestemmelser som er gitt i medhold av annet regelverk.

Søknad skal fremlegges for godkjenningsmyndigheten når det foreligger plan for etablering, utvidelse eller endring av virksomheten.

Søknad om godkjenning skal inneholde dokumentasjon som viser hvordan virksomhetens eier vil sikre at virksomheten planlegges, etableres, drives og videreutvikles i samsvar med forskriftens bestemmelser.

Det må fremgå hvor mange barn/elever og ansatte virksomheten er beregnet for.

§ 25. ***Tilsyn***

Kommunen fører tilsyn med at disse forskrifter overholdes.

0 Endret ved forskrift 9 mars 2012 nr. 210.

VOSS
bygd for sterke opplevingar

Essensen i forskriften kan oppsummeres slik:

1. Universell utforming
2. Trygge og gode rammer
3. Definerte grenseverdier

Oversikt over inneklimafaktorer og grenseverdier (jf. FHI-rapport 2013:7)

Faktorer	**Grenseverdier**
Romtemperatur	Mellom 20–24 °C om vinteren og 23–26 °C om sommeren. Overskridelser må kunne godtas om sommeren, men helst ikke over mer enn 2 uker
Gulvtemperatur	19–26 °C
Vertikaltemperatur	3 °C pr høydemeter
Luftkvalitet	Karbondioksydnivå (CO_2) bør ikke overskride 1800 mg CO_2/ pr m^3 eller 1000 ppm CO_2 i oppholdsrom
Lufthastighet	0,15 m/s målt som middelhastighet over 3 minutter i undervisnings-rom skal ikke overskrides
Belysning	I trapper og ganger 100 lux, i undervisningsrom 300 lux (på pulten), skolelandskap 500 lux, «farlige» arbeidsplasser som dreiebenker, komfyrer o.l. min. 500 lux (ref www.lyskultur.no)
Lydforhold	Retningslinjer for innendørs lydnivå i nye bygg fremgår av NS 8175:2012. For eksisterende bygg vises til NS 8175:2008
Fukt	Fukt og råteskader og eller synlig mugg og mugglukt skal ikke forekomme
Radon	Lavest mulig verdi anbefales for skoler og barnehager. Tiltaksgrense: 100 Bq/m^3. Maksimumsgrensen er 200 BQ/m^3 (ref. www.nrpa.no)
Elektromagnetisk stråling	Holdes så lavt som praktisk mulig (strålevernforskriften § 34). Det er utarbeidet internasjonalt anbefalte retningslinjer for eksponering for elektromagnetiske felt i det ikke-ioniserende området, se ICNIRP (International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection) Se også FHI-rapport 2012:3

VOSS
bygd for sterke opplevingar

Ved et tilsyn går vi gjennom forskriftens paragrafer i tur og orden

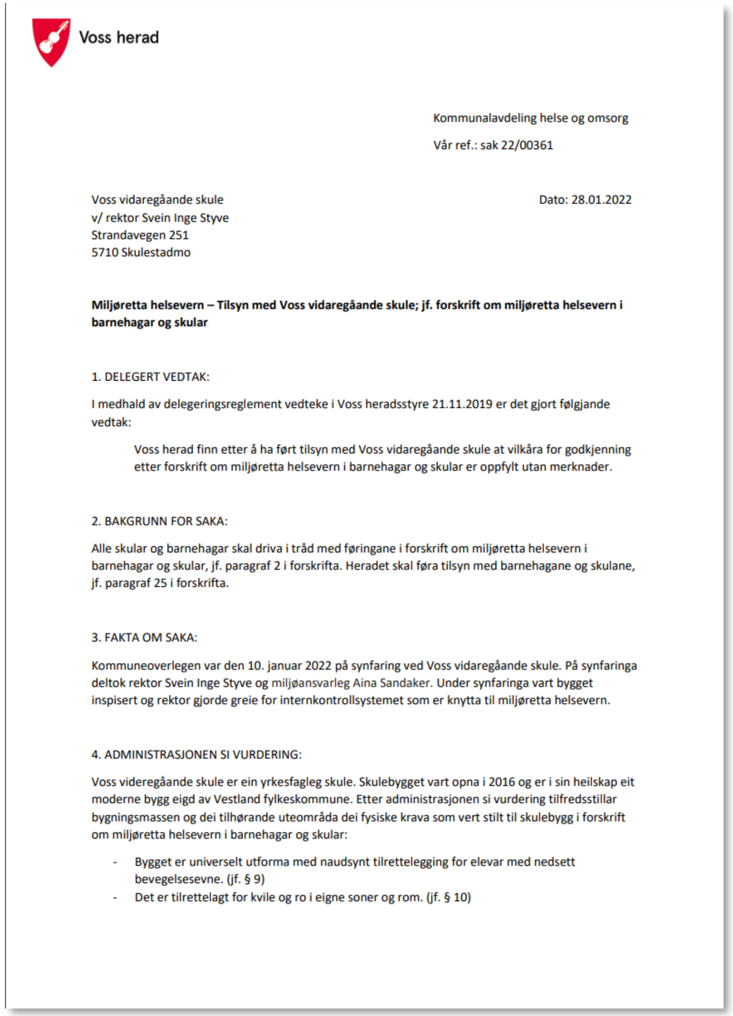

Voss herad

Kommunalavdeling helse og omsorg

Vår ref.: sak 22/00361

Voss vidaregåande skule
v/ rektor Svein Inge Styve
Strandavegen 251
5710 Skulestadmo

Dato: 28.01.2022

Miljøretta helsevern – Tilsyn med Voss vidaregåande skule; jf. forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular

1. DELEGERT VEDTAK:

I medhald av delegeringsreglement vedteke i Voss heradsstyre 21.11.2019 er det gjort følgjande vedtak:

> Voss herad finn etter å ha ført tilsyn med Voss vidaregåande skule at vilkåra for godkjenning etter forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular er oppfylt utan merknader.

2. BAKGRUNN FOR SAKA:

Alle skular og barnehagar skal driva i tråd med føringane i forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular, jf. paragraf 2 i forskrifta. Heradet skal føra tilsyn med barnehagane og skulane, jf. paragraf 25 i forskrifta.

3. FAKTA OM SAKA:

Kommuneoverlegen var den 10. januar 2022 på synfaring ved Voss vidaregåande skule. På synfaringa deltok rektor Svein Inge Styve og miljøansvarleg Aina Sandaker. Under synfaringa vart bygget inspisert og rektor gjorde greie for internkontrollsystemet som er knytta til miljøretta helsevern.

4. ADMINISTRASJONEN SI VURDERING:

Voss videregåande skule er ein yrkesfagleg skule. Skulebygget vart opna i 2016 og er i sin heilskap eit moderne bygg eigd av Vestland fylkeskommune. Etter administrasjonen si vurdering tilfredsstillar bygningsmassen og dei tilhørande uteområda dei fysiske krava som vert stilt til skulebygg i forskrift om miljøretta helsevern i barnehagar og skular:

- Bygget er universelt utforma med naudsynt tilrettelegging for elevar med nedsett bevegelsesevne. (jf. § 9)
- Det er tilrettelagt for kvile og ro i eigne soner og rom. (jf. § 10)

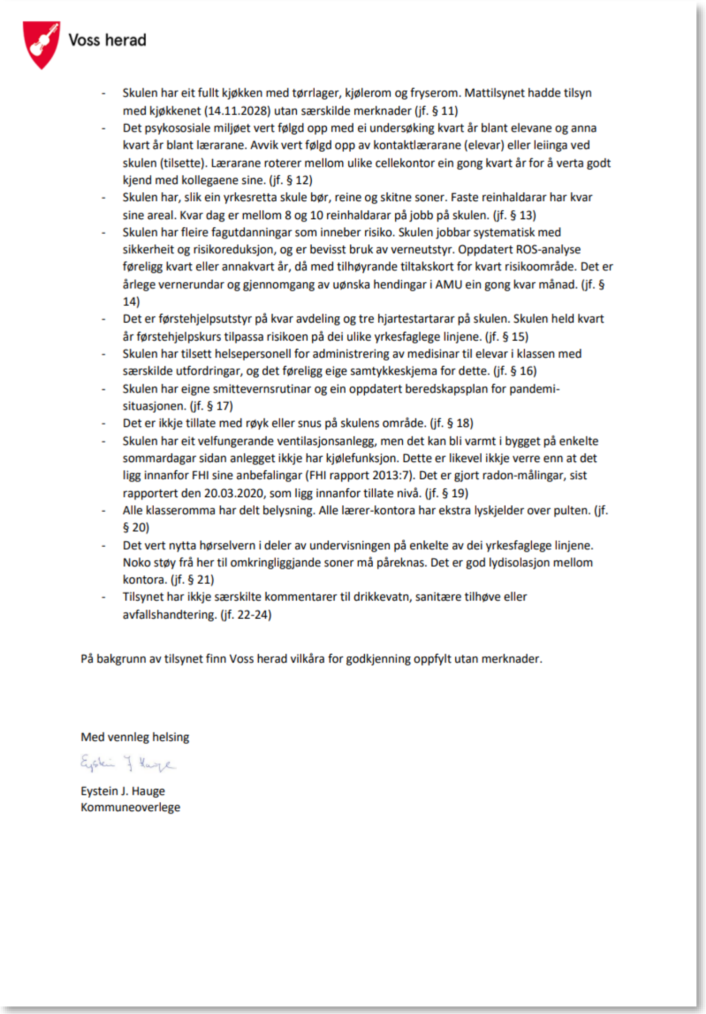

Voss herad

- Skulen har eit fullt kjøkken med tørrlager, kjølerom og fryserom. Mattilsynet hadde tilsyn med kjøkkenet (14.11.2028) utan særskilde merknader (jf. § 11)
- Det psykososiale miljøet vert følgd opp med ei undersøking kvart år blant elevane og anna kvart år blant lærarane. Avvik vert følgd opp av kontaktlærarane (elevar) eller leiinga ved skulen (tilsette). Lærarane roterer mellom ulike cellekontor ein gong kvart år for å verta godt kjend med kollegaene sine. (jf. § 12)
- Skulen har, slik ein yrkesretta skule bør, reine og skitne soner. Faste reinhaldarar har kvar sine areal. Kvar dag er mellom 8 og 10 reinhaldarar på jobb på skulen. (jf. § 13)
- Skulen har fleire fagutdanningar som inneber risiko. Skulen jobbar systematisk med sikkerheit og risikoreduksjon, og er bevisst bruk av verneutstyr. Oppdatert ROS-analyse føreligg kvart eller annakvart år, då med tilhøyrande tiltakskort for kvart risikoområde. Det er årlege vernerundar og gjennomgang av uønska hendingar i AMU ein gong kvar månad. (jf. § 14)
- Det er førstehjelpsutstyr på kvar avdeling og tre hjartestartarar på skulen. Skulen held kvart år førstehjelpskurs tilpassa risikoen på dei ulike yrkesfaglege linjene. (jf. § 15)
- Skulen har tilsett helsepersonell for administrering av medisinar til elevar i klassen med særskilde utfordringar, og det føreligg eige samtykkeskjema for dette. (jf. § 16)
- Skulen har eigne smittevernsrutinar og ein oppdatert beredskapsplan for pandemi-situasjonen. (jf. § 17)
- Det er ikkje tillate med røyk eller snus på skulens område. (jf. § 18)
- Skulen har eit velfungerande ventilasjonsanlegg, men det kan bli varmt i bygget på enkelte sommardagar sidan anlegget ikkje har kjølefunksjon. Dette er likevel ikkje verre enn at det ligg innanfor FHI sine anbefalingar (FHI rapport 2013:7). Det er gjort radon-målingar, sist rapportert den 20.03.2020, som ligg innanfor tillate nivå. (jf. § 19)
- Alle klasseromma har delt belysning. Alle lærer-kontora har ekstra lyskjelder over pulten. (jf. § 20)
- Det vert nytta hørselvern i deler av undervisningen på enkelte av dei yrkesfaglege linjene. Noko støy frå her til omkringliggjande soner må påreknas. Det er god lydisolasjon mellom kontora. (jf. § 21)
- Tilsynet har ikkje særskilte kommentarer til drikkevatn, sanitære tilhøve eller avfallshandtering. (jf. 22-24)

På bakgrunn av tilsynet finn Voss herad vilkåra for godkjenning oppfylt utan merknader.

Med vennleg helsing

Eystein J. Hauge
Kommuneoverlege

VOSS
bygd for sterke opplevingar

Andre eksempler på nylig miljørettet helsevernarbeid i skoler og barnehager

eurofins

Eurofins Environment Testing Norway AS
(Bergen)
F. reg. 965
Sandviksv
5035 Berg

Tlf: +4
bergen@e

Voss Kommune
Postboks 145
5701 VOSS
Attn: Matteo Bolzoni

AR-19-

EUNOE
Prøvemott
Temperatu
Analysepe

Referanse

ANALYSERAPPORT

Merknader prøveserie:
Prøven(e) er analysert > 12 timer etter prøveuttak, men tilfredstiller kravene i NS EN ISO 19458:200

Prøvenr.:	**441-2019-1126-009**	Prøvetakingsdato:	25.11.
Prøvetype:	Drikkevann	Prøvetaker:	Oppd
Prøvemerking:	100. Kløve skule	Analysestartdato:	26.11.

Analyse	Resultat	Enhet	LOQ	MU
Kimtall 22°C	1	cfu/ml		<1-8
E. coli	<1	MPN/100 ml		
Koliforme	<1	MPN/100 ml		

Kopi til:
Jakob Håheim (Jakob.Haheim@voss.kommune.no)
Jon Spildo Prestegard (jon.s.prestegard@voss.kommune.no)
Nils Frode Bolstad (nils.f.bolstad@voss.kommune.no)

Bergen 29.11.2019

Joakim Skovly
BU Manager Water

Tegnforklaring:
* Ikke omfattet av akkrediteringen LOQ: Kvantifiseringsgrense MU: Måleusikkerhet
<: Mindre enn >: Større enn nd: Ikke påvist. Bakteriologiske resultater angitt som <1,<50 e.l. betyr 'ikke påvist'.
Måleusikkerhet er angitt med dekningsfaktor k=2. Måleusikkerhet er ikke tatt hensyn til ved vurdering av om resultatet er utenfor grenseverdi/ -området. For mikrobiologiske analyser oppgis konfidensintervallet. Ytterligere opplysninger om måleusikkerhet fås ved henvendelse til laboratoriet. Rapporten må ikke gjengis, unntatt i sin helhet, uten laboratoriets skriftlige godkjennelse. Resultatene gjelder kun for de(n) undersøkte prøven(e). Resultater gjelder prøven slik den ble mottatt hos laboratoriet.

Voss herad

Kommunalavdeling helse o

Voss gymnas
v/ Arild Een
Gymnasvegen 5
5700 Voss

Dato: 24.02.2021
Vår ref.: 20/06460

Miljøretta helsevern – Søknad om godkjenning av Voss gymnas etter forskrift om miljøret helsevern i barnehager og skuler

1. DELEGERT VEDTAK:

I medhald av delegeringsreglement vedteke i Voss heradsstyre 21.11.2019 er det gjort følgj vedtak:

> Voss herad har behandla søknaden frå Voss gymnas datert 28.08.2020 om godkjenn forskrift om miljøretta helsevern i barnehager og skuler. Voss herad finn vilkåra opp godkjenner skulen som ansøkt utan merknader.

2. BAKGRUNN FOR SAKA:

Alle skuler og barnehager skal drive i tråd med føringane i forskrift om miljøretta helsevern barnehager og skuler, jf. forskriftens paragraf 2.

3. FAKTA OM SAKEN:

Kommuneoverlegen har gjennomgått søknaden med tilhørande vedlegg. Sammen med representantar for dei tilsette, vernetenesten og leiinga ved skulen har han vore på befarin skulebygget den 29. januar 2021. På befaringen er bygget inspisert og internkontrollsystem miljøretta helsevern gjennomgått.

4. ADMINISTRASJONEN SIN VURDERING:

Skulebygget består av ein ny del og ein nyoppussa, eldre bygning. Etter administrasjonen si vurdering tilfredsstillar bygningsmassen og dei tilhørande uteområda dei fysiske krava som skulebygg i forskrift om miljøretta helsevern i barnehager og skuler.

Skulen nyttar NetPower Kvalitet som internkontroll- og avvikssystem. Systemet gir ein god over dei krav og anbefalingar som framkommer i Helsedirektoratets veileder til forskriften.

På bakgrunn av søknad med vedlegg samt gjennomgang av bygg og internkontrollsystem ve befaring finn Voss herad vilkåra for godkjenning oppfylt utan merknader.

Med hilsen

Eystein J. Hauge
Kommuneoverlege

Voss herad

Kommunalavdeling helse og omsorg

Mønshaugen barnehag
v/ Liv Sissel Steen-Olsen
5709 Voss

Dato: 15.01.2021

Miljøretta helsevern – Godkjenning av Mønshaugen barnehage etter forskrift om miljøretta helsevern i barnehager og skuler utan merknader

1. DELEGERT VEDTAK:

I medhald av delegeringsreglement vedteke i Voss heradsstyre 21.11.2019 er det gjort følgjande vedtak:

> Voss herad har behandla søknaden frå Mønshaugen barnehage datert 01.02.2018 om godkjenning etter forskrift om miljøretta helsevern i barnehager og skuler. Voss herad finn etter oversending av fornya luftkvalitetsmåling den 25.10.2020 vilkåra oppfylt og godkjenner barnehagen som ansøkt.

2. BAKGRUNN FOR SAKA:

Mønshaugen barnehage søkte om godkjenning etter overnevnte forskrift i februar 2018. Daværande kommuneoverlege Marit Voltersvik beskrev i sin rapport datert 23.02.2018 tre merknader til søknaden. Merknad 1 og merknad 2 ble besvart av barnehagen i brev av 27.02.2018. Merknad 3 omhandlet luftkvalitet, nærare bestemt ppm CO2 i inneluften.

3. FAKTA OM SAKEN:

Barnehagen oversendte ny luftkvalitetsmåling 25.10.2020 etter installering av nytt ventilasjonsanlegg

4. ADMINISTRASJONEN SI VURDERING:

De nye målingane av CO2-verdiar, utført av Bedriftshelse1, tilfredsstiller kravene satt for overnevnte godkjenning.

Med hilsen

Eystein J. Hauge
Kommuneoverlege

VOSS
bygd for sterke opplevingar

Status videre arbeid

Prioriteringsliste for godkjenning av barnehagar og skular 2019-20 etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.

Tilsyn/godkjenning utført hausten 2018 og våren 2019:

1. Vangen skule – ikkje godkjend – tilsyn 26.09.18
2. Voss ungdomsskule – ikkje godkjend – tilsyn 13.11.18
3. Evanger bhg – godkjend – tilsyn 10.12.18
4. Kløve bhg – godkjend – tilsyn 13.03.19
5. Regnbogen natur- og kulturbarnehage – godkjend – tilsyn 02.04.19
6. Sundve FUS barnehage – godkjend – tilsyn 29.01.19
7. Vetlebarnehagen – godkjend – tilsyn 19.03.19
8. Bordalen barnehage – godkjend – tilsyn 10.04.19
9. Vonheim open barnehage – 14.05.19

Tilsyn/godkjenning hausten 2019:

1. Skulestad skule – ikkje ferdig behandla – levert søknad 2012
2. Bulken bhg og skule – ikkje ferdig behandla – levert søknad 2012
3. Bjørgamarka bhg – ikkje godkjend – levert søknad 2015
4. Voss barnehage – ikkje godkjend – levert søknad 2015
5. Rogne barnehage – godkjend 1999 – tilsyn
6. Skulestad barnehage – godkjend 2007 – tilsyn
7. Evanger skule – godkjend 2013– tilsyn

Barnehagar og skular som må sende søknad hausten 2019 slik at dei evt. kan godkjennast våren 2020:

Oppvekst:

1. Gjernes bhg – ikkje godkjend – må sende søknad til Miljøretta helsevern
2. Klausabakken bhg – ikkje godkjend (ny) – må sende søknad til Miljøretta helsevern
3. Hauge bhg – ikkje godkjend – må sende søknad til Miljøretta helsevern
4. Bjørgum skule – ikkje godkjend – må sende søknad til Miljøretta helsevern
5. Gjernes skule – ikkje godkjend – må sende søknad til Miljøretta helsevern
6. Gullfjordungen skule – ikkje godkjend – må sende søknad til Miljøretta helsevern
7. Palmafossenskule – ikkje godkjend (ombygging) – må sende søknad til Miljøretta helsevern
8. Vossestrand barne- og ungdomsskule – ikkje godkjend (ombygging) – må sende søknad til Miljøretta helsevern

- For å kunne levere enda bedre tjenester trenger heradet å lykkes med på ny å rekruttere en miljøingeniør
- Knapp kompetanse
- Ulike modeller (kjøp av tjenester fra andre kommuner, interkommmunalt samarbeid) er en mulighet

VOSS
bygd for sterke opplevingar

Takk for oppmerksomheten